

Хоронжак Я. Г.,
*студентка 4 курсу факультету цивільної
та господарської юстиції,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ

Значний потенціал морегосподарського комплексу України представлений 63 терміналами, серед яких провідну роль відіграють 18 морських торговельних портів. Перед морською та портовою галузями стоїть чимало проблем: недостатньо ефективне використання портових потужностей; неефективна система управління; застаріла матеріально-технічна база морських портів; відсутність достатніх стимулів для інвесторів вкладати кошти у розвиток морської галузі.

Велика частина причального фронту перебуває в незадовільному технічному стані. Інфраструктура портів не відповідає сучасним техніко-експлуатаційним та екологічним вимогам. Застарілою і зношеною є вантажно-розвантажувальна техніка, що використовується у портах, особливо це стосується кранів, зношених на 80-90 %. Як зазначають фахівці портової галузі «За відсутності належного державного фінансування та недостатніх інвестицій портове господарство не встигає за проблемами в обробленні вітчизняних та транзитних вантажів»[1].

Великий крок у подоланні вказаних проблем було зроблено із прийняттям Закону України «Про морські порти України», який визначив правові, економічні та організаційні основи діяльності в морських портах України. На сьогоднішній день основне завдання полягає у розробленні та прийнятті всіх необхідних нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію положень вказаного законодавчого акту.

Морський порт — визначені межами територія та акваторія, обладнані для обслуговування суден і пасажирів, проведення вантажних, транспортних та експедиційних робіт, а також інших пов'язаних з цим видів господарської діяльності [2].

Основною проблемою, що стоїть перед морськими портами на даний час, є загроза можливої втрати вантажопотоків. Висо-

ка конкуренція на ринку портових послуг при існуючому міжнародному поділі праці вимагає постійного підтримання основного капіталу морських торговельних портів на належному техніко-економічному рівні. Нестабільною залишається вантажна база українських морських портів, що залежить від світового попиту на продукцію вітчизняних експортно-орієнтованих галузей та транзитних вантажів.

Серед проблем розвитку українських морських портів слід виокремити наступні:

- висока зношеність портової інфраструктури, що не дозволяє мінімізовувати витрати портових операторів;
- неефективність митно-тарифної політики;
- відсутність гарантій збереження вантажів та їх своєчасної переробки;
- питання розвитку пропускної спроможності портів вирішуються без активного використання можливостей, які можуть бути мобілізовані з урахуванням регіональної значимості портів і на основі принципу регіональної концентрації ресурсів [3].

Для подолання існуючої проблематики основними стратегічними пріоритетами розвитку морської галузі України мають стати:

- покращення управління морською галуззю шляхом підсилення координації міністерств, що здійснюють морську діяльність та місцевих органів виконавчої влади приморських регіонів;

З прийняттям Закону України « Про морські порти України» створено правові умови для модернізації системи управління морською галуззю, розмежування державних і господарських функцій у портах, передачі функцій з управління державним майном місцевим органам виконавчої влади, виведення з-під державного регулювання діяльності з навантажувально-розвантажувальних робіт у портах, тощо.

- посилення міжрегіональної співпраці у сфері стимулювання розвитку транспортної інфраструктури;
- вдосконалення митно-тарифної політики з метою залучення транзитних вантажів;
- модернізація транспортної інфраструктури приморських регіонів (приведення наявних транспортних шляхів країни у відповідність з міжнародними стандартами, будівництво нових автошляхів). Це можливо зробити шляхом розвитку концесій на бу-

дівництво та експлуатацію автомобільних доріг згідно із Законом України «Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг» [4].

Шляхом вирішення зазначених проблем, на мою думку, є корінні та структурні перетворення, що призведуть до розбудови ринкової інфраструктури в галузі портової діяльності, істотної модернізації системи управління на усіх рівнях, реалізації принципів державно-приватного партнерства у морських портах.

Для здійснення таких перетворень необхідно створити законодавчі умови для виникнення довгострокової мотивації державно-приватного партнерства у морських портах; забезпечити ефективний нагляд за додержанням вимог національного і міжнародного законодавства; стимулювати усі види виробничо-господарчої діяльності у портах підприємствами різних форм власності на принципах добросовісної конкуренції; забезпечити істотне зростання привабливості сфери портової діяльності для інвесторів, що у свою чергу призведе до значного підвищення темпів розвитку портів; привести систему управління портами у відповідність до міжнародного законодавства.

Реалізація цих перетворень потребує глобальної законодавчої роботи та необхідних організаційних заходів уряду сфері портової діяльності, що повинні здійснюватися мобільно та у відповідності до вимог міжнародного законодавства.

Література

1. Свистун І.І., Тульчинська С. О. Аналіз розвитку морського транспорту в Україні. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://probleconomy.kpi.ua/pdf/2012-39.pdf>
2. Закон України «Про морські порти України», від 17.05.2012 № 4709-VI. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4709-17>.
3. Стратегічні пріоритети реалізації потенціалу України як морської держави. Аналітична записка. [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://www.niss.gov.ua/articles/832/>
4. Липинська О. А., Крисюк Л. М. Торговельне судноплавство України: перспективи розвитку // Регіональні інновації. — № 47 — 2012. — с. 99-107.